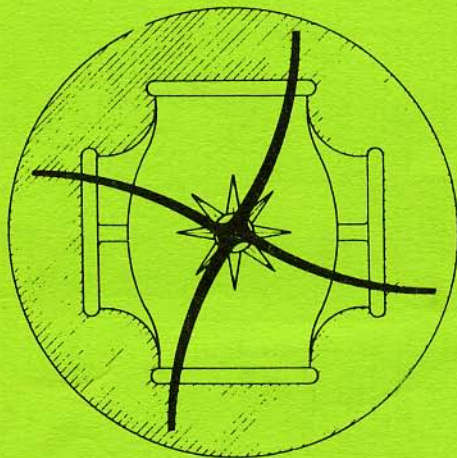

October 1977 B D I S V

de zelfzwichter 8

verenigingsorgaan van de

VRIENDEN VAN DE

GRONINGER MOLENS

DE ZELFZWICHTER nr. 8

Oktober 1977

Redacteur: B. Jongsma, St Jansstr.17B, Groningen

Hierbij nodigen wij u uit voor onze algemene vergadering op woensdag 26 oktober 1977 te 20.00 uur in het Buurthuis te Groningen, Linnaeusplein 57.

A g e n d a :

1. Opening door de voorzitter.
2. Notulen van de vorige vergadering.
3. Ingekomen stukken en mededelingen.
4. Toelichting op onze positie als vereniging, waarvan de statuten nu zijn vastgesteld.
(Zie de twee binnenbladen van deze Zelfzwichter)
Verder toelichting op de oprichting en taakstelling van de „Stichting Groninger Molenvrienden”.
5. Vertoning van een diaserie van de heer Chr. Bremer. Het betreft beelden van diverse molens, waaronder ook de restauratie van de Traanroeier op Texel, die als stroomopwekker een zeer opmerkelijke molen is.
6. Rondvraag.
7. Sluiting.

BESTUURSMEEDEDELINGEN

In de vorige Zelfzwichter schreven we al dat aan een mogelijke oprichting van een molenstichting wordt gewerkt. Onze gedachte is dat een molenbezit het beste onder de hoede van een molenstichting kan worden gebracht. Een stichting kan vooral haar nut bewijzen ten aanzien van molens, die aan verval zijn of worden overgegeven. Zo traden wij al op in het belang van het zaagmolentje te Bovenrijge, dat dus het eerste stichtingsbezit zal worden.

Notaris B. Diephuis te Middelstum stond ons kosteloos ter zijde voor het opstellen van statuten voor de stichting. Het doel wordt omschreven in artikel 2: verkrijgen van molens die met verval worden bedreigd en ze weer maalvaardig doen maken, of vooreerst deze molens te conserveren.

Artikel 3 luidt: Het algemeen bestuur wordt benoemd door het bestuur van de vereniging „Vrienden van de Groninger Molens“ en bestaat uit minimaal 9 leden.

De eerste stappen zijn dus gezet en ook zijn de eerste verkenningen verricht. We hebben ons al gewend tot het provinciaal bestuur van Groningen. Gesproken is ook over de verhouding, die wij als stichting voor molens in de provincie Groningen zouden kunnen hebben jegens de bestaande molenstichtingen, die werken voor molens in een streek of in een gemeente.

Maar nogmaals: we zijn nog aan het verkennen. Het

Het bestuur is -- zoals u duidelijk is -- nog niet samengesteld. Een belangrijk punt is ook hoe we aan de noodzakelijke financiële middelen zullen kunnen komen. Hiermee hebben wij de doelstelling voor de stichting globaal aangegeven.

Het is eenvoudiger aan te geven in welke richting de activiteiten van onze vereniging zich bewegen. We bestaan inmiddels al vier jaar en in die tijd is gebleken dat we meer zijn dan alleen een gewaardeerde vereniging van molenvrienden. Onze vereniging is verbonden aan het opleiden van vrijwillige molenaars. En dank zij deze vrijwilligers zijn er al een aantal molens in Groningen, die beter in stand worden gehouden en beter tot hun recht komen als levend monument. Dit werk geniet waardering, onder meer van de zijde van het provinciaal bestuur.

Ook hebben wij de gedachte tot behoud van streekeligen kenmerken aan Groninger molens naar buiten gebracht (zoals zelfzwichting) en daarbij weerklank geconstateerd.

Waar nodig dringen wij bij molenbezittende instanties aan op beter behoud of beter conserveren van molens. Verder zijn onze activiteiten op het gebied van de propaganda (onder meer op beurzen) niet zonder uitwerking gebleven.

Tenslotte willen wij ook niet voorbij gaan aan het belang van documentatie. In dit licht hebben wij ons lid D.J. Tinga gevraagd de verplaatsing en herbouw van de Krimstermolen op film vast te leggen. Een volgend onderwerp kan zijn de laatste met windkracht werkende pelmolen ter wereld: De Jonge Hendrik te Den Andel.- - - - -

Van de penningmeester

Als een penningmeester verslag doet van zijn werkzaamheden, resulteert dat meestal in een samenstelling van de jaarrekening, balans en begroting.

Zover is het nog niet, maar er zijn wel enige zaken mede te delen.

Leden, die hun contributie over maakten van hun postgirorekening op onze rekening bij de bank, kunnen nu hun bijdrage rechtstreeks storten op onze eigen postgirorekening, die op 26 juli 1977 is geopend onder de naam:

VRIENDEN VAN DE GRONINGER MOLENS

Het nummer is: 3866034.

Adres: Maluslaan 100, Groningen.

Nu ook de statuten zijn gepubliceerd, lijkt het mij interessant u bij deze gelegenheid een overzicht te geven van ons ledenbestand sinds de oprichting.

De verenigingsvorm is indertijd bewust gekozen om binding te hebben met een groep mensen, de leden dus, die de molens een warm hart toedraagt. Die binding is geregeld in art. 7 van onze statuten.

Tot dusver zijn de regels, die hierin zijn vervat, niet straf gehanteerd.

Bij het in gebreke blijven van contributiebetaling werd aan het einde van het jaar aan de desbetreffende leden een herinnering gestuurd. Geen vermaning dus.

Als vrienden onder elkaar proberen we het wel vriendelijk te houden, hoewel de kosten, die dat met zich meebrengt, overbodig kunnen zijn.

Tot heden zijn de namen van de leden, die na een herinnering daaraan hun contributie niet betaalden, geschrapt.

Uit onderstaand overzicht blijkt hoe het verloop in ons ledenbestand is geweest. Wat hierbij vooral opvalt is dat van 89 leden nog hun bijdrage is te verwachten.

Als ook u tot deze categorie behoort, zult u bij dit nummer een mededeling ontvangen.

Wij hopen dat deze leden er aan zullen meewerken dat de kosten, tijd en moeite van het verzenden van herinneringen aan het einde van het jaar zo laag mogelijk zijn.

Het samenstellen van een begroting wordt er ook eenvoudiger door.

Volgens het overzicht zijn er in 1976 bijna evenveel „afvallers" als nieuwkomers.

Helpt u mee de vaste kern zo groot mogelijk te houden en uit te breiden?

jaar	nieuwe leden	geschrapt of opgezegd	aantal leden op 31 dec.	nog niet betaald
1974	117	-	117	
1975	53	12	158	
1976	40	34	164	
1977 tot 12/9	73			89

We hebben wel eens de wens vernomen dat in de Zelfzwichter een lijst van alle leden zou worden opgenomen.

Inderdaad zullen wij dit in een volgend nummer doen, nadat dus bovenbedoelde achterstand is opgeheven.

Ook zullen wij voortaan de namen en adressen van nieuwe leden in de Zelfzwichter vermelden.

M O L E N E X C U R S I E S

Sommigen van onze leden hebben dit jaar twee molenexcursies meegemaakt.

In de eerste plaats die van zaterdag 14 mei 1977 van onze vereniging, die het bezcek aan Overijsselse en Gelderse molens tot doel had.

Dit was een zeer geslaagde excursie.

De tocht voerde door een mooie streek in een mooie tijd van het jaar bij mooi weer.

De Overijsselse molenvriend Engberts heeft ons goede bijstand verleend tot het welslagen van de excursie.

Zo was de koffiepauze in het fraai gelegen restaurant op de Holterberg zeer geslaagd. De verstrekkingen stonden duidelijk op een hoger peil dan die tijdens de excursie van De Hollandsche Molen.

We verwijzen verder heel graag naar het verslag van ons bestuurslid Brink over de excursie van 14 mei.

De Hollandsche Molen houdt - zoals bekend - elk jaar een molenexcursie ergens in Nederland. Dit jaar was de provincie Groningen aan de beurt.

Om zo'n excursie niet een al te massaal karakter te geven zijn er twee zaterdagen aan gewijd geweest, namelijk 17 en 24 september. Maar zelfs voor een „halve" excursie zijn maar liefst vijf bussen nodig; het totale aantal deelnemers moet dus in de buurt van 500 zijn geweest !!

Ook hier weer twee dagen van prachtig weer. Je merkt aan diverse dingen dat deze vereniging weet hoe je een excursie moet houden. Alles verloopt precies op tijd, opdat een groot aantal leden nog in de namiddag de trein naar het zuiden konden pakken.

S T A T U T E N

van de vereniging „Vrienden van de Groninger Molens“

Naam en Zetel

Artikel 1. De vereniging draagt de naam „Vrienden van de Groninger Molens“.

Zij heeft haar zetel in de gemeente Groningen.

Doel

Artikel 2. Het doel der vereniging is de bevordering van het behoud en in werking houden van de in de provincie Groningen aanwezige molens, één en ander in de meest uitgebreide zin genomen en al hetgeen daarmee in de ruimste zin verband houdt of daaraan bevorderlijk kan zijn, bovendien het streekeigen karakter, zoals zelfzwoegting op de molens, te behouden.

Zij tracht dat doel te bereiken door:

- a. het medewerken aan het behoud en voortbestaan der molens;
- b. bemoeiingen bij overheid, instellingen en particulieren tot het verwerven van steun bij haar streven;
- c. samenwerking met de Vereeniging tot behoud van molens in Nederland „De Hollandsche Molen“ en de Provinciale Groninger Molencconmissie en andere verenigingen, stichtingen of instanties, werkzaam met hetzelfde doel, en het Gilde van Vrijwillige Molenaars;
- d. alle andere wettige middelen, die voor het doel der vereniging bevorderlijk kunnen zijn.

Duur

Artikel 3. De vereniging is aangegaan op één januari

negentienhonderd zeven en zeventig voor onbepaalde tijd.
Het verenigingsjaar valt samen met een kalenderjaar.

Lidmaatschap

Artikel 4. De vereniging kent gewone leden, ereleden en begunstigende leden.

Waar in deze statuten wordt gesproken van leden of lid wordt (worden) daaronder verstaan zowel de gewone als de ereleden, tenzij het tegendeel blijkt. Gewone leden zijn zij, die als zodanig zijn toegelaten overeenkomstig het in artikel 5 bepaalde.

Ereleden zijn zij, die wegens hun buitengewone verdiensten jegens de vereniging of in het kader van de doelstelling der vereniging, door de algemene vergadering daartoe benoemd zijn.

Begunstigende leden zijn zij die zich jegens de vereniging verbinden tot het storten van een jaarlijkse contributie van tenminste vijf gulden, en als zodanig door het bestuur zijn toegelaten.

Artikel 5.¹ Als gewoon lid kan men worden toegelaten nadat men schriftelijk een verzoek dienaangaande bij het bestuur heeft ingediend.

Het bestuur beslist over de toelating.

Bij niet-toelating door het bestuur kan de algemene vergadering alsnog tot toelating besluiten.

2. Ereleden worden op voorstel van het bestuur door de algemene vergadering benoemd.

3. Begunstigend lid kan men worden door schriftelijke aanmelding bij het bestuur, dat over de toelating beslist.

In de aanmelding moet het bedrag van de jaarlijkse contributie worden medegedeeld.

4. Het lidmaatschap is persoonlijk en mitsdien niet overdraagbaar noch vatbaar om door erfopvolging te worden verkregen.

Artikel 6. Het bestuur is bevoegd een lid te schorsen voor een periode van ten hoogste een maand, in geval het lid bij herhaling in strijd handelt met

zijn lidmaatschapsverplichtingen of door handelingen of gedragingen het belang van de vereniging in ernstige mate heeft geschaad.

Gedurende de periode dat een lid is geschorst, kunnen de aan het lidmaatschap verbonden rechten niet worden uitgeoefend.

Artikel 7. Het lidmaatschap eindigt:

- a. door overlijden van het lid;
- b. door opzegging door het lid;
deze opzegging moet vóór 1 december van ieder jaar schriftelijk aan de secretaris zijn geschied;
- c. door opzegging door de vereniging, indien het betrokken lid zijn financiële verplichtingen niet is nagekomen;
deze opzegging dient eveneens schriftelijk te geschieden.
Alvorens tot opzegging over te gaan dient het betrokken lid gedurende een periode van veertien dagen in de gelegenheid te worden gesteld om alsnog aan zijn verplichtingen te voldoen;
- d. door ontzetting;
Ontzetting uit het lidmaatschap kan alleen worden uitgesproken, wanneer een lid handelt in strijd met de statuten, reglementen of besluiten van de vereniging of de vereniging op onredelijke wijze benadeelt.
De ontzetting geschiedt door het bestuur, dat het betrokken lid ten spoedigste van het besluit met opgave van reden, in kennis stelt.
De betrokkene heeft het recht binnen een maand na ontvangst van de kennisgeving in beroep te gaan bij de algemene vergadering.
Het besluit van de algemene vergadering tot ontzetting moet worden genomen met tweederde van het aantal uitgebrachte stemmen.

Geldmiddelen

Artikel 8. De geldmiddelen der vereniging bestaan uit de contributies van de gewone en de begunstigende le-

den en uit eventuele verkrijgingen tengevolge erfstellingen, legaten en schenkingen en eventuele verdere baten.

Bestuur

Artikel 9. Het bestuur der vereniging bestaat uit ten hoogste elf en ten minste zeven personen.

Het aantal bestuurders wordt door de algemene vergadering vastgesteld. De bestuurders worden door de algemene vergadering uit de leden der vereniging benoemd.

Het bestuur wijst uit zijn midden een voorzitter, een sekretaris en een penningmeester aan, terwijl zij het recht hebben een technisch adviseur er aan toe te voegen.

De algemene vergadering kan een bestuurslid schorsen of ontslaan, indien daartoe termen aanwezig zijn. Voor een besluit daartoe is een meerderheid vereist van tenminste twee/derde van de geldig uitgebrachte stemmen.

De bestuurders zijn bevoegd te allen tijde zelf hun ontslag aan te bieden, mits dit schriftelijk geschiedt met een opzeggingstermijn van drie maanden.

Jaarlijks treden twee bestuursleden af volgens een door het bestuur op te maken rooster. De aftredenden zijn terstond herkiesbaar.

Artikel 10. Het bestuur is belast met het besturen der vereniging.

De voorzitter, sekretaris en penningmeester en eventuele technische adviseur voeren tezamen de genomen besluiten van het bestuur uit en vertegenwoordigen de vereniging daarbij in rechten.

Voor het beschikken over bank- en girosaldi is de handtekening van de penningmeester voldoende.

Voor aan- en verkoop en bezwaren van onroerende goederen, het aangaan van geldleningen, borgtoch-

ten, het voeren van processen, en in het algemeen voor aangaan van rechtshandelingen, waarmede tenminste een waarde van vijfduizend gulden of meer mee gemoeid is. is de toestemming van de algemene vergadering vereist.

Bestuursvergadering

Artikel 11. Het bestuur vergadert zo dikwijls de voorzitter zulks nodig oordeelt, doch tenminste drie maal per jaar.

Algemene vergadering

Artikel 12. Binnen zes maanden na afloop van elk boekjaar wordt een algemene vergadering gehouden.

Het bestuur brengt in deze vergadering verslag uit en doet na overlegging van de nodige bescheiden, rekening en verantwoording over het afgelopen boekjaar.

De door de algemene vergadering te benoemen kascommissie bestaande uit twee personen, die geen lid van het bestuur mogen zijn, onderzoekt de bescheiden en papieren betrekking hebben op het financiële beleid.

Goedkeuring door de algemene vergadering van de jaarverslagen strekt het bestuur tot decharge.

De algemene vergaderingen worden bijeengeroepen door het bestuur met inachtneming van een termijn van acht dagen.

Alle leden hebben toegang tot de algemene vergadering en hebben daar ieder een stem.

Stemming over zaken geschiedt mondeling, over personen schriftelijk.

Het aannemen van voorstellen bij acclamatie is mogelijk, mits dit geschiedt op voorstel van de voorzitter.

Over alle voorstellen wordt beslist bij volstrekte meerderheid der uitgebrachte stemmen, voor zover

in deze akte niet anders is bepaald.

De voorzitter van het bestuur leidt de vergaderingen. Bij zijn afwezigheid of ontstentenis zal één der andere bestuursleden de vergadering leiden.

Statutenwijziging

Artikel 13.

Wijziging van de statuten kan slechts plaats hebben na een besluit van de algemene vergadering, waartoe werd opgeroepen met de mededeling, dat daarin wijziging van de statuten zal worden voorgesteld.

Tot wijziging van de statuten kan slechts worden besloten door een algemene vergadering, waar tenminste twee/derde van het totaal aantal leden der vereniging aanwezig is, met een meerderheid van tenminste twee/derde der uitgebrachte stemmen.

De statutenwijziging treedt eerst in werking, nadat daarvan een notariële akte is opgemaakt.

Het bestuur is verplicht daarvan een afschrift neder te leggen ten kantore van de Kamer van Koophandel te Groningen.

Ontbinding

Artikel 14.

De vereniging wordt ontbonden door een besluit van de algemene vergadering, genomen met tenminste twee/derde van het aantal geldig uitgebrachte stemmen in een vergadering, waarin tenminste drie/vierde van de leden aanwezig is.

Bij gebreke van het quorum kan ongeacht het aantal ter vergadering aanwezige of vertegenwoordigde leden, tot ontbinding worden besloten op een volgende, ten minste acht dagen doch uiterlijk dertig dagen na de eerste te houden vergadering, met een meerderheid van twee/derde van het aantal uitgebrachte stemmen.

Bij de oproeping ter vergadering moet worden medegedeeld dat op de agenda is vermeld, om de vereniging te ontbinden.

Indien niet anders is overeengekomen, is het bestuur met de vereffening belast.

De vereffenaars zijn bevoegd, nadat de schulden der vereniging zijn voldaan, de overblijvende baten aan instellingen met een gelijk doel aan te bieden met bepaling dat, indien er nog onroerende goederen mochten aanwezig zijn, deze niet te vervreemden, doch overeenkomstig het doel der vereniging te gebruiken.

Huishoudelijk Reglement

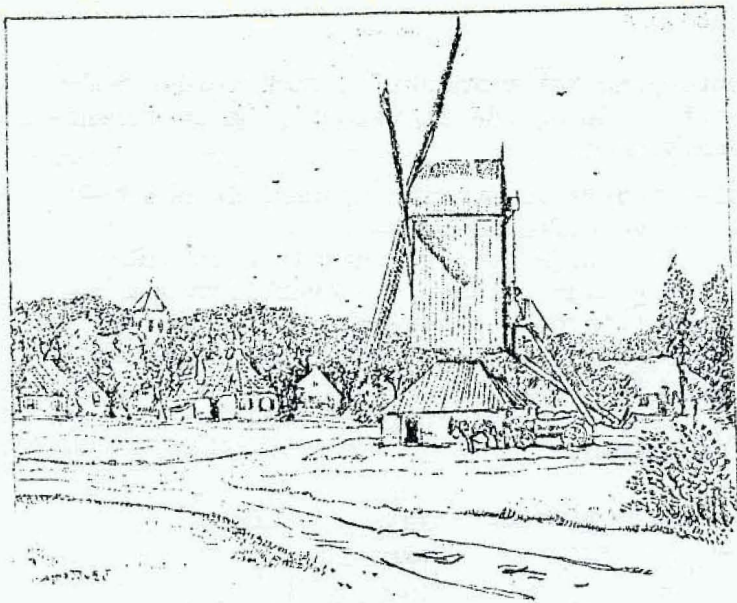
Artikel 15.

De algemene vergadering kan bij huishoudelijk reglement de bevoegdheden regelen van het bestuur, de contributies en de vergaderingen, mits zij daarbij niet handelt in strijd met deze statuten.

- - - - -

Deze statuten werden vastgesteld op 14 juli 1977. Tijdens deze vaststelling waren (en zijn nu nog) bestuursleden: H. van Raalte, voorzitter; T. de Jong, secretaris; J. van Dijk, penningmeester; B. Dijk, technisch adviseur; C.E. van der Horst, L.H. Brink, S. Graafhuis, G.J. Nijman, Chr. Bremer, en B. Jongsma.

De akte werd ondertekend door de verschenen bestuursleden Van Raalte, De Jong, Van Dijk, Dijk en notaris B. Diephuis te Middelstum. L.g. stelde zijn diensten gratis voor onze vereniging ter beschikking ! !

De mulder

Het windje waait, de molen draait,
Dat is de mulder zijn leven,
De mulder;
Hij ligt het hoge venster uit,
Terwijl hij lustig een deuntje fluit.

En de asse perst en kraakt en knerst,
De wieken gieren en zwaaien,
De wieken;
De zak rijst draaiend naar de kap,
Daar glijdt hij het venster binnen - flap!

De wind, de wind is mulders vriend,
Zijn molen moet er van draaien,
Zijn molen;
Hij zingt altijd, de witte man:
„Daar rookt er bij ons de schoorsteen van.”

De tocht voerde eerst langs de molen te Kolham en het watermolentrio aan de Groenedijk te Slochteren. Hier werd het eerst uitgestapt om te bezichtigen.

De lunch werd gehouden in de Fraeylemaborg. Het was voor de organiserende vereniging een uitkomst dat op deze plaats zo'n 250 man terecht kunnen. Voorheen was zo'n gelegenheid moeilijk te vinden.

Het landgoed leent zich goed voor een korte wandeling, wat ook door velen gedaan werd. Ook de borg zelf trok veel belangstelling. De tijd ervoor was uitgetrokken.

We komen hier op een verschil in karakter tussen onze excursie en die van De Hollandsche Molen. Hier bemerkten wij dat men er goed rekening mee houdt dat onze belangstelling (of die van onze metgezellen) zich niet beperkt tot enkel molens.

Dat bleek ook uit de voortreffelijke toelichting in de bussen, die ook betrekking hadden op karakteristieke elementen in het landschap, historische gegevens, andere monumenten, enz.

Deze toelichting werd al bij de voorbereiding samengesteld, waardoor de toelichters in de bussen (onder wie onze secretaris T. de Jong) het gemakkelijk hadden.

De route vervolgende zagen we een flink aantal molens.

Zeër nabij passeerden we de molen De Olle Widde te Ten Post, de Stormvogel te Loppersum, De Hoop te Middelstum, de Zilvermeeuw te Onderdendam, De Ster en De Vriendschap te Winsum en De Jonge Hendrik te Den Andel. Een andel is - zoals de heer B. van der Veen Czn toelichtte in een der bussen - een kwelder. Het woord is evenwel in onze streek in onbruik gekomen.

De Jonge Hendrik was ook een molen, die met veel belangstelling werd bezichtigd.

Harm Hilberdink was hier in actie om door verkoop van stickers de aandacht op onze vereniging te

vestigen. Verder vond hier verkoop plaats van biologisch dynamisch brood. Gebakken door een bakker in Baflo van graan, geoogst op de maagdelijke Lauwersmeergronden.

De route voerde verder door het noordwestelijke deel van onze provincie.

Zo kwamen we langs de prachtig gelegen Hollands Welvaart te Mensingeweer, waarna in Oldehove De Leeuw en de Aeolus werden bezocht. Hier troffen we de molenaars Piet Reitsema (De Leeuw) en zijn vader J. Reitsema (Aeolus).

Plaatselijk verheugde men zich over de grote belangstelling. Bij alle bezochte molens troffen we de burgemeester aan of - in het geval van Slochteren - bestuursleden van de Slochter Molenstichting.

Op de verdere terugweg zagen we Joeswert te Feerwerd, De Meeuw te Garnwerd en de ons zozeer bekende watermolen De Eolus aan het Aduarderdiep. Ook hier werd oponthoud genomen voer het maken van foto's e.d.

Bernard Dijk had de molen aan het draaien. Weliswaar was hij met zijn vrouw genodigde deelnemer aan de excursie, maar de heer C.A. van Hees, bureau-secretaris van De Hollandsche Molens, had hem even met zijn auto (die steeds verkennend voorop reed , vanuit Oldehove even bij de watermolen gebracht.

Het draaien van veel molens bood een feestelijke aanblik. Vanaf veel punten op de route zagen we steeds weer de bewegende wieken van de beide molens van Winsum.

En zo werkte ook menige molenaar (beroeps of vrijwilliger) mee aan het welslagen van de excursie.-

- - - - -

JAARLIJKSE MOLENTOCHT

Om 8.20 uur vertrokken 69 molenliefhebbers in één grote bus en twee V.W. busjes vanuit Groningen naar de provincie Overijssel.

Het weer leek niet al te best. Het regende 's morgens, maar de weergoden waren ons verder de hele dag goed gezind.

Doordat de grote bus te laat bij de oude veemarkt aankwam, werden we gelijk al op een achterstand gezet.

De eerste molen, die we in vogelvlucht bekeken: De Oelemölle in Hardenberg.

Daarna in Geesteren, gemeente Tubbergen, werd de groep in tweeën gesplitst; de ene helft koffie koffie drinken, terwijl de andere helft de belt-korenmolen De Geesterense Molen ging bekijken.

Daar stond Gerard Engeberts, die samen met B. Dijk de reis had uitgezet, op ons te wachten. De molen stond ingespannen met vier vollen (twee witte en twee bruine zeilen) met de vlag in top. De molen is nogal ingesloten, zodat met weinig wind het draaien praktisch niet mogelijk was.

Deze belt-korenmolen anno 1820 is uitgerust met twee koppels stenen, een buul, glijkruiwel, sleepluiwerk, vlaamse vang met duim, oud-hollands opgehekt, vlucht 23 meter, kruihaspel, achtkant bedekt met dakleer en de kap met schaliën gedekt.

De tweede stopplaats was het prachtige landgoed Singraven bij Denekamp.

Daar draaiden de onderslag-schepraderen van de waterkoren-, olie- en houtzaagmolen. Er was veel publieke belangstelling.

Met het ene scheprad uitgerust met twee maalstoelen, maalden ze met één koppel stenen rogge en met het andere scheprad, uitgerust met één zaagmaam, zaagden ze tien planken uit een

boomstam. Wat voor houtsoort hoefde men niet te vragen; het rook er heerlijk naar eiken.

De zagerij is elke dag in bedrijf, het gemiddelde is één boom per uur.

De onderslag-schepradwatermolen dateert van vóór 1448. In 1970 zijn de eikehouten schepraderen vervangen door nieuwe, diameter 5,50 m.

Vanuit Denekamp gingen we door een prachtig wisselend landschap naar Zeddam voor een koffiemaaltijd, maar zover was het nog niet. De bus moest eerst nog even een steile helling nemen om het restaurant te bereiken.

Na de goed verzorgde koffiemaaltijd gingen we de belt-torenmolen bekijken. Daar konden we met zijn allen makkelijk in.

Deze molen heeft een bijzondere krui-inrichting: bovenop de ronde muur een tandkrans, schijffloop met een takrad, weer een schijffloop met een gaffelwiel en omlooptouw. Links en rechts in de kap zit zo'n krui-inrichting, zodat deze door twee mensen bediend moet worden.

De bezetting van de kap is ook iets apart: twee blokken hout met uitsparingen bevestigd aan de voeghouten, die men door middel van wipstokken in de tandkrans kan laten zakken.

(Deze molen hebben we twee jaar eerder ook in de Zelfzwichter omschreven).

De torenmolen stond ingespannen met vier vollen; het touwwerk is versleten en de zeilen lagen er beroerd op. Nee, niet zoals wij het geleerd hebben met het zinnetje van de heer Lijk in het achterhoofd van: „Most ze zó ophagen, dan is 't net of de veur strekn binnen".

Het gastenboek hebben we ook weer uit de kast opgedoken.

Deze molen is in ± 1450 gebouwd, cud-hollands opgehekt, vlucht 26,50 meter, trommelvang en twee koppels stenen.

Van Zeddam ging de reis weer terug naar boven; de buschauffeur loodste ons via binnenwegen naar de koekstad Deventer.

Onderweg passeerden we het wipmolentje en water-
radmolen in Laag-Keppel.

Toen we de IJssel overstaken zagen we de hout-
zaagmolen „Bolwerksmolen" met vier vollen
draaien.

Alvorens naar binnen te gaan werden we toege-
sproken door de molenaar.

De groep werd in tweeën gesplitst; de ene helft
ging de molen in en de andere helft ging in de
zaagschuur dia's bekijken, begeleid met geluid.
Er is ook een mooie expositie ingericht van ou-
de onderdelen en platen.

Wat ons direct opviel: de dikke kolderstokken.
De krukas is gedeeltelijk met hout en brons ge-
lagerd.

De heer Dijk stelde de vraag van: Hoeveel kam-
wielen heeft deze molen - twee meer als een
paltrokmolen, maar toen wisten ze nog net zo-
veel.

De Bolwerksmolen is gebouwd in 1863, uitgerust
met drie zaagramen (14 zagen in één raam).

Achtkant en kap met riet gedekt, oud-hollands
opgehekt, vlucht 21 meter, neuten-kruiwerk,
kruihaspel. Vlaamse vang met sabelijzer.

Na een hele dag reizen zouden we om half zes
eten in het Lemelerveld, maar het werd zeven
uur voordat we daar aankwamen, met gevolg dat
er drie bussen tegelijk aankwamen. Met veel kunst
en vliegwerk werden we toch nog van eten voor-
zien. Harm Hilberdink ging weer rond met de prik-
kaart, waar leuke prijzen aan waren verbonden,
o.a. zelf gemaakte door mevrouw Dijk.

Na afscheid te hebben genomen van Gerard Eng-
berts, die ons de hele dag gevolgd had, gingen
we huiswaarts.

We hebben veel indrukken op molengebied opge-
daan en bedanken hiermee de reisorganisatie.-

L.H. Brink

- - - - -

MOLENNIEUWS

Deze keer om verschillende redenen slechts een kort molennieuws. Nog dit jaar zal Zelfzwichter 9 verschijnen met een uitgebreider molennieuws.

Nu aan bod korenmolen nr. 70 te Niebert, de enige zeskant in het noorden.

Het gemeentebestuur van Marum had de Nationale Molendag 1977 uitverkoren om de gerestaureerde korenmolen van Niebert officieel te openen. Wel, dat trof gunstig; we herinneren ons die dag in mei als een draaie voorjaarsdag, evenwel bleek de zwakke wind niet altijd in staat te voldoen aan de wens de molens zoveel mogelijk te doen draaien.

In Niebert gelukte het wel. Gedeputeerde Halbe Kuipers trok de vang los, daarbij bijgestaan door de vrijwillige molenaar Egbert Broekema.

Daarmee ging voor de molen weer een nieuw leven beginnen. Een ongekend leven. Immers nu zal de molen gaan draaien niet om produktie te maken, maar omdat ook hier een vrijwilliger met kennis en toewijding hem tot een levend monument maakt.

Hieraan ging een lange periode van stilstand vooraf. Wel werd de molen met de heer A.B. Hilhorst als opdrachtgever in 1965 gerestaureerd, maar tot een gebruik als korenmolen leidde deze restauratie niet. De molen raakte in ernstig verval en toen op 13 november 1972 de storm toesloeg werd het helemaal een droevig beeld.

Op 10 mei 1973 ging de gemeente tot aankoop over. De fa. Alserda kreeg opdracht tot herstel, nadat was gebleken dat de totale restauratie als een stormschadegeval mocht worden gezien.

De molen staat er nu weer fraai bij. Hij kreeg c.m. een nieuwe kap, twee nieuwe roeden, nieuwe eikehouten stelling, enz.

We weten ook dat de molen met de gemeente Marum als eigenares en een enthousiaste vrijwillige molenaar een betere tijd tegemoet gaat. Het gezin Broekema heeft plannen zich in Marum te vestigen. -

Vereniging VRIENDEN VAN DE GRONINGER MOLENS

sekretariaat: B. Dijk, Aduardendiep 3, Aduard
 contributie minimaal 10 gulden per jaar op de
 rekening van de "penningmeester Vrienden Groninger Molens"
 bij de RABO-bank te Adorp.
 het gironummer van de bank is: 872503
 t.n.v. RABO-bank 'Adorp' te Sauwerd.